

■ 28 Ekim
2016 Cuma
■ Sayı: 51
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN
EGME

Cumhuriyet meşrudur.

İşçi sınıfı kurtuluş mücadelesinde yüzünü geri olana dönerek, tarihsel ilerlemeyi yok sayarak asla yol alamaz. Ve aynı işçi sınıfı, insanlığın kazanımlarını kapitalizmi devirme sorumluluk ve iradesini göstermeden taşıyamaz

Ne birliğine ne sahtesine
ne de taklidine

SOLUN KENDİSİNE
İHTİYAÇIMIZ VAR

BEHİCE BORAN KADIN ATÖLYESİ | OHAL ÜNİVERSİTELERİNDE SİYASET | AKP SAĞLIĞINIZA
ZARARLIDIR | KOLOMBİYA'DA NE OLDU? | POLONYA'DA SINIF MÜCADELESİ | (DAS) KAPİTAL

GELENEĞİMİZ GELECEĞİMİZ

Gelecek sosyalizmde

YENİ ORTAÇAĞ BİR YANIYLA İÇİNDEN GEÇTİĞİMİZ DÖNEME ÇOK UYGUN DÜŞEN BİR TANIMLAMADIR. TÜM DÜNYA ÇAPINDA KARANLIK BİR ORTAÇAĞ HALİ YAŞANMAKTADIR. BİR YANIYLA DA YANLIŞTIR: İNSANLIĞIN SİL BAŞTAN ORTAÇAĞA DÖNDÜĞÜ, YAKIN ÇAĞIN ŞANLI MACERASINI YENİDEN YAŞAMAK ZORUNDA OLDUĞU DOĞRU DEĞİLDİR.

Gerçek halk düşmanı, gerçek insanlık düşmanı, insanlığın elinde avucunda biriktirdiğine, yüzyıllara yayılan mücadelelerle oluşan binlerce yıldan süzülüp gelen bilgi ve düşünce birikimine düşmanlık edendir.

Bilimi sorgulayan, atılmış her ileri adımda gözleri geriye çeviren,

insanlığın her kazandığında bir çamur izi arayandır.

Bozguncudur ama hedefini bilinçsizce seçmez. Zamanlaması da rastlantısal değildir.

“Kemalizmle hesaplaşma” diye ortaya çıkmak için gericiliğin işaretini bekler.

Resmi ideolojiyi karşısına alır! Barok heykelleri, ağır binalarıyla

halkın üzerine çökmüş bir devlet resmi çizerek saldırdığında, bunların hepsi çoktan yerini sonradan görme zenginlerin kural tanımaz zevksizliğine bırakmıştır.

Memlekette “resmiyet” diye bir şey kalmamıştır! Ama ne gam. O, tam da bu noktada resmi ideolojiyle hesaplaşır. Kural tanıma-

yan görgüsüzlerin, her şeyi yıkıp dağıtmak için yaptıkları hamleyi özgürlükçülükle besler.

Sosyalizmi beğenmez.

Stalin çok zalimdir. Rusya sanayileşecek diye parti diktatörlüğü kurulmuştur. Köylerde sosyalizme yürüyeceğiz diye, köylünün canına okunmuştur... Böyle der.

En millici hükümetin en büyük teslimiyeti

Geçtiğimiz sayıda arka kapağımızda yayınladığımız afiş 1999 yılında hazırlanmıştır. Özelleştirmelerin uluslararası bir boyut kazanmasında önemli bir engel oluşturan "egemen devletin egemen yargısı"ni delmek üzere gündeme gelen bir anayasa değişikliğine karşı Sosyalist İktidar Partisi'nin görüşünü anlatan afiş, ülke hukukuna giren Uluslararası Tahkim'i "Sömürge Değil Sosyalist Türkiye" sloganı ile karşılamıştır. "Tahkim" en başta yabancı şirketlere Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve kurumları ile arasındaki uyuşmazlıkları, Türkiye mahkemelerinde değil uluslararası hakemlerle çözme olanağı vermiştir.

Böylece hükümetler kamu mallarını yabancı sermayeye satarken, satış koşullarının ülke hukukunun denetiminden kaçırması, yine alıcı yabancı sermaye gruplarına bu şekilde "satıştan sonra bir uyuşmazlık olursa, Türkiye Cumhuriyeti'nin yargı kurumlarına hesap vermeyecekleri" garantisi de vermiştir.

Ağustos 1999'da "rekor oy sayısıyla" meclisten geçen Anayasa Değişikliğinde hükümet ve muhalefet partileri arasındaki uzlaşma değişikliği önergesinin 2. maddesine şu cümlelerin eklenmesi ile mümkün olmuştur: Milletlerarası tahkime, ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar gidebilir.

Erbakan'ın Fazilet Partisi ve Çiller'in Doğru Yol'unun cilveli muhalefeti ile ülke sınırları içindeki uyuşmazlıklarda yerli mahkemelerin değil, "uluslararası" hakemlerin yetkili kılınmasını sağlayan yasaya "ama sadece yabancılarla uyuşmazlıklarda" maddesi eklenmiştir.

"Ulusal yargı"yı gömerek özelleştirmelerde yabancı sermayenin sorunsuz ve sorumsuz yağmasına tam boy geçit veren anayasa değişikliği sırasında iktidarda ülkenin gördüğü en milli (!) koalisyonun olması da kayda değerdir. Bülent Ecevit, Devlet Bahçeli ve Mesut Yılmaz birlikte ülkeyi yönetmektedir.

gü olan Marksizmle Marx'ı karşı karşıya getirmektedir.

Onun karşısında yapılacak son şey ona cevap yetiştirmeye çalışmaktır.

Halk düşmanlarının, dönemlerin ve anti-komünist liberallerin karşısında yapılacak son şey, onlara yaranmaya çalışmak, onlara kendini fikrini kabul ettirmeye çalışmaktır.

Liberallerin, anti-komünist satılmış kalemlerin kaşıyacağı bir yaramız yok.

Bilgimizi, görgümüzü, bilenmişliğimizi tarihten alıyoruz.

Bundan 30 yıl önce Gelenek dergisi ülkemizin politik düşünce ve devrimci eylem dünyasına giriş yaptığında, ülkenin en eski politik geleneğinin, en yeni, en genç olanlarla temsil edilebileceğini söylüyorduk.

Marksizm – Leninizm geleceğimizi aydınlatıyor.

Ve bu aydınlığın gericilerle, sömürücü sınıflarla, işgalcilerle görülecek hesabı var.

TARİHSEL İLERLEME,
DURMA VE GERİYE
DÖNÜŞLERDEN AZADE
DEĞİLDİR.
FAKAT HİÇBİR GERİLEME, UFUKTA
BELİRLENEN "YENİ DÜNYAYI"
GÖRÜNMEZ KILMAZ.
KAYBETTİKLERİMİZİ GERİ ALMAK İÇİN,
YENİ ORTAÇAĞIN KARANLIĞINDAN
"YENİDEN" AYDINLIĞA ÇIKMAK İÇİN
BU YENİ DÜNYAYI GÖZÜMÜZE
KESTİRMEK ZORUNDAYIZ.

İnsanlığın büyük eşitlik ve kardeşlik rüyasının, on yıllar içinde gerçek olduğu bir ülkeyi beğenmez.

Sovyet ülkesinin yıkıntılarında debelenen halkların "geçmişe özlemi" ise bir ihtiyaç-

lık belirtisi sayılır.

Sosyalizmi beğenmez ve milyarlarca insanı sosyalizme taşıyan mücadele mirasını bir hamlede çürütürler!

Azdığında sağa sola dinazor yaftası yapıştırır. Evrimleşmemiş tek hücrelileri "muhafazakâr aydın" tahtına oturtmaktan çekinmez.

Marksizm çürütülmüştür, Leninizm yıkılmıştır. "O işler" geride kalmıştır.

"Marx haklı mı çıktı?" sorusuyla kurcalarken bile yapmaya çalıştığı 150 yıllık bir düşünce ve pratik bütünlü-

ÜLKE LAİKLIĞI
KAYBETTİYSE, ÜLKE
BAĞIMSIZLIĞINI YITİRDİYSE,
ÜLKE İFLAH OLMAZ BİR GERİCİLİĞİN
ELİNDE CAN ÇEKİYORSA,
KURTULUŞUMUZ YITİRDİĞİMİZ ÜLKEYE
GERİ DÖNÜŞTE DEĞİLDİR.
KURTULUŞUMUZ YENİ BİR ÜLKEDEDİR.
BU TÜM DÜNYADA BÖYLEDİR VE TÜM
DÜNYADA HİSSEDİLEN DE BUDUR.
GERİSİ DÜZEN BORAZANLARININ
SAĞLI SOLLU YALANLARINDAN
İBARETTİR.

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ'NDE MÜCADELECI BİR ATÖLYE

Behice Boran Kadın Atölyesi yol gösteriyor

GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ'NDE YOLA ÇIKAN SOSYAL BİLİMLER KULÜBÜ – BEHİCE BORAN KADIN ATÖLYESİ, KADINI DOĞRUDAN HEDEF ALAN GERİCİLİĞİN YANI SIRA KADIN MÜCADELESİNİ "KİMLİK ÇALIŞMALARI" NİN BİR ALT BAŞLIĞI GİBİ GÖREN EGEMEN AKADEMİK ANLAYIŞLA DA KAVGA EDİYOR.

Ülkemizin AKP eliyle kadınlar için adeta bir cehennem haline getirdiği günümüzde, cinsel şiddetin ve dinci gericiliğin başlıca hedefi olan üniversiteli kadınların kendilerine yönelen saldırılara örgütlü bir şekilde yanıt vermeleri gerekiyor. Genç kadınların erkek egemenliğini içselleştirmeleri, örtünmeleri, "dindar ve kindar" erkek çocuklar yetiştirmeleri isteniyor. Öte yandan, kapitalizmin dinamikleri kadını her geçen gün daha fazla işgücü olarak emek piyasasının içerisine çekiyor ve burada da kadınlara iki kat sömürü vaat ediyor.

Bu tabloyla kavga etmek isteyen ve siyasete giderek daha fazla ilgi duymaya başlayan genç kadınlar ise alternatifsizlik nedeniyle, liberal, feminist anlayışlarla üniversitelerde yürütülen çalışmaları bir seçenek olarak görmeye başlıyor. Oysa toplumsal bir sorunu aile içi bir meseleye indirgeyen, "kadının bedeni üzerinden siyaset yapılmamalı" gibi sloganlarla, erkek egemenliğini simgeleyen türbanın üniversitelere girmesi tartışmasında tarafsız kalan ya da daha kötüsü türbanın özgürlük karşıtı niteliğini hasıraltı ederek gericiliğin "üniversiteleri fethetme" operasyonlarından

**BEHİCE BORAN
KADIN ATÖLYESİ**

yana tavrı alan bu oluşumlar, mücadele etmek isteyen insanların enerjisininin soğurulmasında da görev üstleniyorlar.

GENÇ KADINLAR SINIFLA GÜÇLÜ!

Üniversitelerde kadın çalışmaları dendiğinde akla gelen egemen tarzın dışında, kadın savaşımının sınıfsallığını ön plana çıkararak eyleyen bir atölye ise, komünistlerin öncülüğünde Galatasaray Üniversitesi'nde başlatılmış bulunuyor. Geleceğin ağır koşullarda çalışırken kendisinden sürekli gülümsemesi ve neşeli gözükmesi beklenen "beyaz yakalı" emekçi kadınların sınıf mücadelesinde safını

belirginleştirmeye davet eden atölye, Türkiye'deki komünist hareketin önemli figürlerinden biri olan Behice Boran'ın adını taşıyor.

Haftalık periyotla belirlenmiş oturumların dışında, bu birlikteliğin ülkede yaşanan gelişmelere ilişkin bir taraf olarak üniversiteden ses vermesi, ayağını bastığı alanda gericilik karşıtı mücadeleyi yükseltmesi, kısacası haftalık periyodu aşan bir siyasi canlılık sergilemesi bekleniyor.

Atölyenin amacı ise kısaca şöyle özetlenebilir: Genç kadınların öfkelerini, aklını ve direncini, sermaye düzenini ve onun ürettiği gerici ideolojileri tarihe gömecek sınıfla buluşturmak.

Atölyede neler tartışılıyor?

Behice Boran Kadın Atölyesi kapsamında şimdiye kadar, tanışma toplantısının dışında dört oturum gerçekleştirildi. Bu oturumlardan ilki "Kadın mücadelesinde farklı akımlar" başlığını taşıyordu. İkinci oturum ise, ölüm yıldönümü nedeniyle Behice Boran'ın hayatı ve mücadelesinin sunulduğu bir panel olarak yapıldı. "İş yaşantısında kadınlar neler bekliyor?" başlıklı üçüncü ve en kalabalık oturumun ardından, dördüncü oturum "Kadına yönelik

ayrımcılığın sosyo-ekonomik kökenleri" başlığıyla yapıldı.

Atölyenin yoluna Aydınlanma düşüncesinin ve dinselleşmeye karşı kadın mücadelesinin ele alınacağı oturumlarla devam etmesi planlanıyor.

Bütün oturumların öncesinde okunması için bazı makaleler ve kitap bölümleri derlenerek atölye katılımcılarına iletiliyor. Böylece tartışmanın verimi ve niteliği artırılırken, yapılacak sunumdan yük alınıyor.

Etkinlikler <https://www.facebook.com/SosyalBilimlerKulubuGSU> adresinden duyuruluyor

KOMÜNİST GENÇLİK
DOSTLARIYLA BOYUN
EĞME DERGİSİ
TARTIŞMALARINDA
BİR ARAYA GELMEYE
DEVAM EDİYOR.
YAYIN TARTIŞMALARI
KOMÜNİSTLERİN
SÖZÜNÜN
YAYGINLAŞMASI
VE KAMPÜSLERE
SİYASET TAŞIMAK
İÇİN ÖNEMLİ BİR
ARAÇ.

KAMPÜSLERDE SİYASETİN NABZI YAYIN TOPLANTILARINDA ATIYOR

Dergiyi değil mücadeleyi konuşuyoruz

Komünistler için dergi, gazete ya da genel olarak yayın, siyaset yapmanın araçlarından birisi. Dolayısıyla herhangi bir siyasi gazetenin işlevinden çok daha fazlasını üstlenmesi gerekiyor. Komünist Gençlik, iktidarın baskısı altında bir kurum olarak işlemez hale getirilen ve olağanüstü hal koşullarının uzun süredir yürürlükte olduğu üniversitelerde Boyun Eğme dergisi merkezli toplantılar yapıyor. Yayın merkezli toplantılar, partili öğrencilerin ve Boyun Eğme okurlarının bir araya gelip tartıştığı, siyasetin yaygınlaşması doğrultusunda planlama yaptığı ve en önemlisi, nasıl harekete geçebileceğinin yollarının arandığı bir platform işlevi görüyor.

Her ne kadar siyaset takibi ve yayıncılık internet alanına doğru yönelse de, bir tercihi hatırlamakta ve yeniden kullanıma sokmakta fayda var: Boyun Eğme dergisiyle üniversitelerde yapılan, bir bilgi paylaşımı, siyaset yazılarının okutulması ya da sosyalizme ilişkin genel bir fikir aşlamak değil. Basılı dergi, düşünce yayılması işlevinin yanı sıra ve bundan asla ayrılmayacak şekilde, insanlar arasındaki

iletişimin bir aracı. Yan yana gelip gerçek bir temas kurmayı sağlaması, bu yayına yüklenen görevin en önemli parçası.

YAYIN VE SİYASET NASIL TARTIŞILIR?

Üniversitelerde Boyun Eğme dergisinin düzenli olarak tartışıldığı toplantılar, basit görünen bir soruyu da gündeme getiriyor ve aslında oldukça önemli olduğunu ortaya çıkarıyor: Siyasi bir yayın nasıl tartışılır? Ya da aynı anlama gelmek üzere, yayın tartışmasından neler beklenebilir?

Siyaset tartışmanın onlarca yolu var. Örneğin derslerde, özellikle sosyal bilimlerde, hocalarımızın yaptığı gibi bir sunum ya da anlatımla da tartışılabilir siyaset. Ancak komünistlerin yayına yüklediği anlamı ve bunun siyasi bir tartışma olarak örgütlenmesini, böyle bir "ders" mantığı karşılamayacaktır. Birlikte konuşmak, değerlendirmek gerekir. Ama daha önemli bir fark, ne için toplandığını hiç unutmamak. Amacı "örgütlenmek" ve bir sözü yaymak olan toplantılarda, siyaset de bunun için tartışılır. Boyun Eğme toplantılarında ki tartışma, "bu konuyu nasıl

Boğaziçi'nde bir "hayalet"

Boğaziçi Üniversitesi, uzun yıllardır "korunaklı" bir alan olmakla övünülen fakat alttan alta gericiğin ve piyasacılığın pençesi altında durağanlaşan bir siyasi ortama sahip. Siyasi faaliyet yürüten bazı sol gruplar, son birkaç senedir birçok gerekçeyle iddialarını kaybetti ve üniversitede siyaset yapmak genellikle gerici yapıların tekeline sokuldu. Elbette bu yapılara her zaman arka çıkan "demokrat" bir yönetimin varlığıyla, sol atmosferin yerini sağ liberal ve İslamcı bir ortam aldı. Komünist Gençlik ise üniversitede bu cendereye direnme çağrısını temsil ediyor ve birkaç haftadır Boğaziçi Üniversitesi'nde Boyun Eğme dergisi etrafında toplantılar düzenliyor. Kampüsün "sahibi" olduğu düşünülen liberal ve muhafazakâr çevreler arasında bir "anti-TKP" havasının yeniden canlanması, öğrenciler arasında komünistlerin kök salmaya başlamasının işareti olarak görülebilir.

yaymak gerekir?", "bu mesele nasıl savunulabilir?" sorularını mutlaka içermek zorundadır. Katılanların donanımını yükseltmeyen, argümanlarını zenginleştirmeyen ve örgütlenmeye yöneltmeyen siyasi tartışmaların bir süre sonra işlevsizleşmesi kaçınılmazdır.

EYLEMSİZ TOPLANTI OLMAZ

Siyaset tartışmak üzere bir araya gelmek, fikir alışverişinde bulunmak, genel bir bilinç yükselmesi anlamına gelecektir kuşkusuz. Fakat bir araya gelmenin merkezine "eyleme geçme" fikri de oturmalıdır.

Bahsedildiği gibi, bir siyasi yönelimin yaygınlaşması da bir eylemlilik olarak görülebilir. Ancak bununla sınırlı değil. Komünist Gençlik, dostlarıyla yaptığı Boyun Eğme toplantılarının kimi haftalar doğrudan belli bir gündem çerçevesinde yapılmasının mümkün olduğunu düşünüyor. Örneğin İstanbul Üniversitesi'nde karma eğitime karşı yürütülen gerici kampanyanın karşısında neler yapılabileceğini, yine benzeri bir toplantı aracılığıyla konuşmak mümkündür. Somut mücadele başlıkları doğrultusunda toplantıların biçimlenmesi isabetli olacaktır.

Üniversitelerde OHAL ve siyaset

ÜNİVERSİTELERDE 'OLAĞANÜSTÜ HAL' KOŞULLARI 15 TEMMUZ'DAN ÇOK DAHA ÖNCE BAŞLADI. AFİŞ, BİLDİRİ GİBİ SESLENME ARAÇLARININ YASAKLANMADIĞI ÜNİVERSİTE SAYISI BİR ELİN PARMAKLARINI GEÇMİYOR. KOŞULLAR, DEVRİMCİ ÖĞRENCİLERİN GERÇEK VE ETKİLİ BİR ÖRGÜTLENME VE SİYASİ ÇALIŞMAYA ODAKLANMASI İÇİN DEĞERLENDİRİLMELİ.

Üniversitelerde OHAL erken başladı. Tüm Türkiye'de 15 Temmuz darbe girişimi sonrası ilan edilen olağanüstü hal koşulları ve kısıtlamalar, üniversitelerde zaten uzunca bir süredir yürürlükteydi. Üniversite kurumuyla bağdaşması mümkün olmayan engellemeler, yasaklar, işten çıkarmalar ve akademi üzerindeki tehditler, birkaç senedir olağışmış durumda.

Yasaklar arasında en belirgin şekilde uygulananı, siyaset yasağı. Geride bıraktığımız 10 sene içerisinde kademe kademe, afiş asmak, bildiri dağıtmak, toplantı yapmak gibi siyaset yapma araçları yasaklandı. Eylem yapmak ise bütünüyle kaba kuvvetle karşılanıyor. Önceleri sadece bazı üniversitelerde görülen uygulamalar, üniversitelerin genelinde olağan hale getirildi. Öyle ki, okullardaki özel güvenlik görevlileri artık kampüs girişlerindeki kontrol noktalarında öğrencilerin çantalarında arama yapıyor, siyasi materyallerin, dergilerin ya da afiş, bildiri gibi araçların bulunması durumunda bunlara el konabiliyor.

Bu koşullarda açık siyasi faaliyet yürütmek, üniversitelerin ezici çoğunluğunda imkansız hale getirilmiş durumda. Sistemik ve süreklileşmiş bir baskı ortamında siyaset yapmanın yollarının nasıl bulunacağı üzerine yaratıcı şekilde düşünmek gerekiyor. Ancak bir nokta, üzerinde

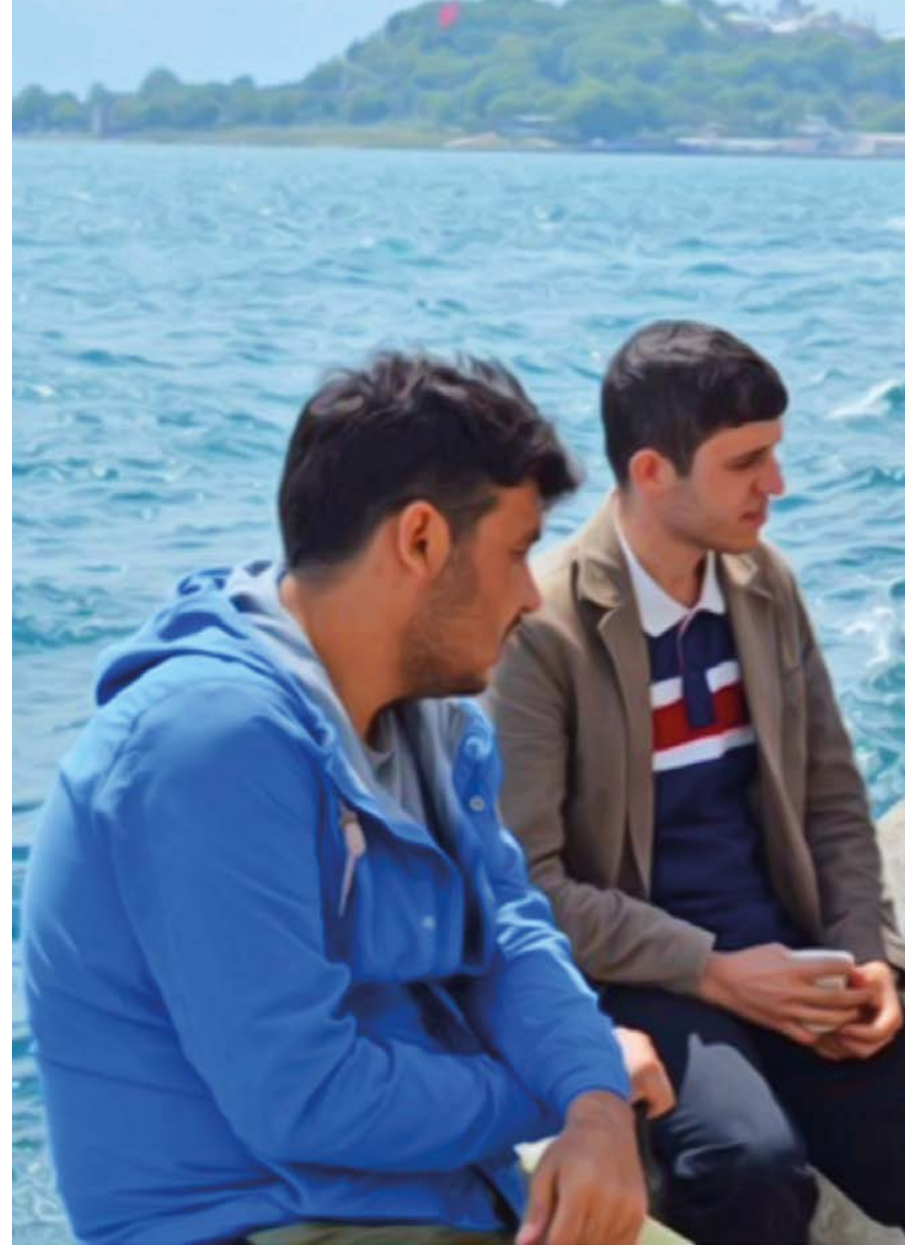
çok fazla tartışma yapılamayacak kadar açık olmalı: Devrimci bir siyasi çalışmanın merkezinde örgütlü bireyler duruyor ve afiş, bildiri, toplantı gibi açık siyasi çalışma araçları, adı üstünde, birer araç.

Afiş asmak yasaksa, sözümüz kulaktan kulağa söylenir; bildiriler engelleniyorsa, kitap aralarında okunur. Ama bir şekilde toplanmanın, bir araya gelmenin ve örgütlenmenin yolu bulunur. Belki afiş asmaktan, stant çalışması yapmaktan daha gerçek bir yolu bulunur.

AFİŞ ASAMAMAK 'DAHA İYİ' OLABİLİR Mİ?

Üniversitelerde siyaset yapmanın fiilen yasaklanması, hiçbir şartta "hayırlı" görülemez. Siyaset yapmanın, afiş asmanın, açıktan bildiri dağıtmanın ve siyasi fikirlerini kamuoyuyla paylaşmanın, özellikle komünistler için anlamı büyük. Kimi zaman doğrudan bunlar için de kavga verilir. Ancak saydığımız bütün bu araçların, bir "hedef" doğrultusunda anlam kazandığı ya da kaybettiği unutulmamalı.

Hiçbir siyasi faaliyetin engellenmediği okullarda, yalnızca afiş asarak ve bildiri dağıtarak siyasi mücadele verilebileceğini düşünmek, solun içine düştüğü önemli hatalardandır ve örgütlenmenin önündeki en büyük engelle dönüşür. Yaşanan sonuç olarak araçla hedefin çelişmesi, aracın hedefe yönelen adımlara çelme

takması halidir. Üniversitede duvara asılamayan afişin üzerinde yazanlar, afişin o duvara asılıp asılamamasından daha önemli hale gelemiyorsa, ortada bir sorun var demektir. Bu tablonun değişmesi için, hedefi berrak hale getirmek, örgütlenme inadının yasak tanımayacağını göstermek gerekiyor. Bu açıdan örgütlenme, ne afişe havale edilebilir, ne stant çalışmasına indirgenebilir. Örgütlenme, örgütlü bireyin çevresiyle kurduğu dönüştürücü ilişkidir ve tabii bunun siyasi hedefler doğrultusunda kolektif bir faaliyete dönüşmesi...

SİYASİ DENGELERİ DEĞİŞTİRMEK

Ülkede umut göremeyen, yurtdışına kaçmak için fırsat kollayan, adına siyaset denen

karanlık tabloya bakıp kendi derdine düşmüş insanları silkelemek, onların koluna girip, onlara yalnız olmadıklarını hissettirmek gibi bir göreve sahibiz. Bu görev cin fikirlerle ya da kolay yoldan "kendini göstermekle" yerine getirilemiyor. Yapılması gereken, siyasetin aynı zamanda bir "alan kavgası" olduğunu hatırlamak ve bir alanda etki kazanmanın aşağı yukarı nasıl mümkün olabileceğini kestirebilmek.

Bulunduğu alanda, lisede, üniversitede, mahallede, iş yerinde, mevcut dengeleri işçi sınıfı siyaseti lehine çevirmeyi, siyasi atmosferi hissedilir şekilde dönüştürmeyi hedeflemeyen bir faaliyet pusulasız kalmış demektir ve başarısızlığa mahkumdur. Hedef, siyasi dengelerde hissedilir bir güç haline gelmek ve etkili

Ellerinden gelse kapıya kilit vuracaklar

Kocaeli Üniversitesi yönetimi, OHAL'in "en hızlısı" olmak için harekete geçti. Rektörlük, her türlü kültürel, sınıfsal, sosyal, siyasal faaliyeti ve basın açıklamaları, bildiri dağıtımını, stant açma, kulüp etkinliği, afiş asma gibi etkinlikleri OHAL'i gerekçe göstererek yasakladı. Rektörlük tarafından yapılan açıklamada, üniversitenin tüm yerleşkelerinde yürüyüş, miting, kapalı ve açık yer toplantıları, stant açma, çadır kurma, basın açıklaması, oturma eylemi, konser, bildiri dağıtım, afiş ve pankart açma gibi tüm etkinliklerin OHAL süresince yasaklandığı belirtildi.

Diğer yandan, bu yasağın sadece muhalif öğrencilere yönelik olduğu ortaya çıktı. Yasakların duyurulmasının ardından, üniversitenin internet sayfasında AKP Ar-Ge Başkanlığının "5. Sosyal Bilimler Teşvik Ödülü Başvuru Formu" yayınladı. Muhalif öğrencileri sindirmek isteyen üniversite yönetimi, AKP'nin duyurusuna kendi sayfasında yer verdi.

Komünist Gençlik ise bu yasaklara karşı bir çalışma yaparak, üniversitenin çeşitli yerlerine, yasakların ne anlama geldiğini gösteren tabelalar astı.

müdahalelerde bulunmaksa, bu hedefin yalnızca "görünürlük" ile kotarılabileceğini düşünmek, işi hafife almakla eşdeğer. Unutmamalı ki tarih, özellikle komünist partilerin zor coğrafyalarda yürüttüğü mücadelenin tarihi, ilk bakışta görünmeyen ama etkisi derinden hissedilen kökleşmiş parti örgütlerinin kazandıkları mevzilerle dolu. Sınıfın partisinin gerçek bir faaliyet yürüttüğü koşullarda genel seslenme araçlarının ilk planda olmadığı biliniyor.

Üniversitelerde yapılması gereken de budur: İş afişe, bildiriye bırakmadan, doğrudan temasla ve nitelikli bir ilişki içerisinde, siyasetin merkezindeki "söz"ün yayılmasını sağlamak ve bütün araçları bunun çevresine yerleştirmek. Hiçbir yasağın engelleyemeyeceği budur.

PATRONLARA
YENİ AV
ALANLARI: ŞEHİR
HASTANELERİ

Sermayeye dost sağlığa düşman

DEVLET ARSAYI VERİYOR, ÜZERİNE HASTANEYİ KONDURUYORSUN. İHALEYİ ALDIN AMA PARA BULAMADIN DİYE ÜZÜLMÜYORSUN, DEVLET GARANTİSİ PİYANGODAN ÇIKIYOR, BATIRSAN DA DEVLET ÖDEYECEĞİ İÇİN HEMEN VERİYORLAR KREDİYİ! DEVLET KASASINDAN DEVLET İHALESİNE GİRİP HASTANE SAHİBİ OLUYORSUN.

Kamu-özel ortaklığı diye yola çıktılar. “Kamu” kelimesini kullanmanın minareye kılıf olarak yetmediğini anlayınca bu ismi buldular: Şehir hastaneleri.

Zamanın başbakanı Erdoğan’ın “11 yıllık hayalim” diye açıkladığı bu proje de tıpkı diğer özelleştirme projeleri gibi Dünya Bankası çıkışlı.

Projenin izini sürdürdüğümüzde 24 Ocak kararlarına ulaşıyoruz. Sağlık da dahil tüm ulusal mevzuatımızın yeni dönemin neoliberal havasıyla uyumlu hale getirilme sürecinin kritik uğraşına. 12 Ey-

lül rejimi ile birlikte Dünya Bankası ile imzalanan yapısal uyum programları ve ikraz antlaşmaları gelmeye başlıyor.

1987 yılında ise bu programlar doğrultusunda Özal hükümeti tarafından 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu çıkarılıyor. AKP’li yıllarda bu kanuna ek madde eklenerek ve gerekli yönetmelikler çıkarılarak sağlıkta kamu özel ortaklığının yasal mevzuatı tamamlanıyor. Devletin ihaleyi kazanan özel firmalara hastane yapımı için bedavaya verdiği arazi üzerinde şirketin yapım ve donanımını üstlendiği hastaneler-

den, yine aynı devlet en az 25 yıl boyunca kira adı altında hizmet alım garantisi veriyor. Devlet, şirketlere ödenecek olan kirayı yerli görmemiş olacak ki, hastanelerde görüntüleme, laboratuvar, bilgi işlem, güvenlik, temizlik, yemekhane gibi tüm hizmetleri şirketlere bırakmakta, bunlar için de bu şirketlere “hizmet bedeli” adı altında yüksek paralar ödemesini hazine garantisi verdiği sözleşmeyle sağlama almaktadır. Üstelik bu şirketler hizmet ve mal alımları dahil olmak üzere KDV’den, Damga Vergisi’nden ve harçlardan muaf tutulacaktır.

Bunlar da yetmiyor, şirketler ayrıca hastanelerin çevresine kurdukları AVM’leri ve taksi durağından kreşe kadar tüm ticari alanları da işleterek para kazanacaklar.

Devletin kendi verdiği araziye 30 yıl boyunca kira ödediği, buradan belli sermaye çevrelerine sağlık üzerinden kent rantı sağladığı tam bir vurgun projesi. Bu proje ile birlikte aynı zamanda pek çok eğitim ve araştırma hastanesi kapatılacak, taşeron çalışanların çoğu işini kaybedecek, kadrolu sağlık emekçilerinin iş güvencelerine saldırı artacak. Bunlar da işin başka boyutları.

İhale nasıl yürütülüyor?

Şehir hastaneleri projesinde kamu özel ortaklığı devletin yapılacak tesise 25 yıllık kiralama garantisi vermesiyle sağlanıyor. Modelin belki de tek esprisi olan ve ihale şartlarından biri de olan ihaleyi alan şirketin özsermayesi ile yatırımın finansmanını sağlaması şartı Bayraklı Şehir Hastanesi örneğinde daha baştan sekteye uğradı.

Diğer engeller bir yana ihale alan konsorsiyumların uygun kredi bulamayışı devletin verilecek kredilere “türev ürünler de dahil” (dünyada tek) tam hazine garantisi

vermesi ile aşıyor.

Yani şirket kredi borcunu ödeyemese de sıkıntı yok.

Hesapta şirketin ihaleyi alma koşullarından birisi (belki de en önemlisi) olan finansman yani “parayı sen bulacaksın” koşulu, böylece aslında ortadan kalkıyor. Devlet garantisi verilen bir krediyi bulmak bu ölçekte bir yatırım için bir “koşul” bile sayılmaz.

Yani aslında finansman denilen şeyin devletin borçlandırılması olduğu ortaya çıkıyor. Ayrıca henüz ihale aşamasında

ihalenin süresi, ihaleye giren şirketlerin gösterdikleri referans işlerin sahte çıkması gibi usulsüzlükler de yargıya intikal etmiş durumda. Başlangıç aşamasında ortaya çıkan sorunlardan biri de arazi ile ilgili. Devlet, şirkete karşılıksız hazine arazisi de tahsis ediyor. Fakat tahsis edilen arazilerin bataklık çıkması, mayınlı arazi olması veya orman arazisi olması nedeniyle yol dahi yapılamaması gibi “küçük!” sorunlar nedeniyle inşaatların başlayamadığı durumlar da oluyor.

Arsayı veren devlet ama devlet kiracı

Kira bedelleri üzerinden oluşacak kamu zararını ise korkunç boyutlarda. TTB'nin kamu özel ortaklığı ile ilgili yaptığı ayrıntılı çalışma ve yürütülen hukuk mücadelesi üzerinden vereceğimiz iki örnek kamu zararının boyutunu gözler önüne sermek için yeterli olacaktır:

Klasik ihale yöntemiyle yapılan TOKİ'nin GATA için Etilik'te yapacağı 800 yataklı hastane ve ek binalara dair ihale bedeli 130 milyon TL olurken, Konya kamu özel

ortaklığı ihalesi de 800 yataklı hastane için yapılmış, ancak sadece yıllık kira bedeli 88.79 milyon TL olarak belirlenmiştir. Bu kira 25 yıl boyunca ödenecektir!

Yine Manisa ihalesi için Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan ön fizibilite raporuna göre, hastanenin toplam maliyeti 122 milyon TL iken ihalede sadece bina kirası yıllık 64.25 milyon TL olarak belirlenmiştir. Yani 2 yıllık kira ile hastane bedeli karşılanacak, geri

kalan 23 yıl için kira ödenmeye, ihaleyi alan şirketlerden hizmet satın alınması nedeniyle ayrıca bunların bedeli de ödenmeye devam edecektir!

Ayrıca ihaleyi alan şirketlere laboratuvar ve görüntüleme hizmetleri de dahil yemekhane, temizlik, güvenlik gibi "çekirdek hizmet" dışında kalan tüm hizmetler devredilecektir ve devlet bu hizmetler için de ilgili şirketten hizmet satın alma yoluna giderek şirketin kârlılığına kâr katacaktır.

Şehir hastanesi dedikleri hastanenin tasfiyesi

Kurulacak şehir hastaneleriyle birlikte devlet hastanelerinin kapatılması da gündeme gelecek. Kapatılacak devlet hastanelerinin taşınmaz mülklerinin de ihaleyi alan şirketlere devredilmesi söz konusu. Alsancak Devlet Hastanesi ya da Behçet Uz Çocuk Hastanesi'nin müthiş rantta sahip arazilerinin üzerinde bir AVM ya da rezidans yükselse fena mı olur? Veyahut yakın bir zamanda Halka-

"PEKİ, BU İŞTEN BİZ SIRADAN VATANDAŞLARA NE DÜŞÜYOR" DİYE SORAN VARSA SÖYLEYELİM: HASTA OLMAK DÜŞÜYOR!

pınar'da içerisinde tarihi bira fabrikalarının da olduğu hazine arazisini kapatıp 56 katlı gökdelen dikmeyi planlayan Türkerler Holding'in patronunun "İzmir'le özel bir bağımız var" demesi boşuna mı?

Devlet yatırımcıya hasta buluruz garantisini veriyor

Hastanelerin kira bedellerinin döner sermaye bütçesinden karşılanması öngörülüyor. Döner sermaye bütçesinden karşılanacak kira bedeli oranı ise belirtilmemiş, ki döner sermaye bütçesinin tüm kira bedelini karşılayamaması bile olası. Şirket temsilcilerinin hastane yönetimine katılacağı da göz önüne alınırsa, hastanelerimizin şirketleşmesiyle bu güne kadar sağlık emekçileri üzerinde oluşan kârlılık ve verimlilik baskısının ne boyutlara ulaşabileceğini kestirmek güç değil. Döner

sermaye üzerinden yaratılacak baskıya ek olarak devletin ihale alan şirketlere verdiği %70 doluluk garantisini (evet yanlış okumadınız, bir devlet patronların kasasını doldurmak uğruna yurttaşlarının hasta olma garantisini veriyor!) de büyük sorunlar yaratacak bir acayiplik: Devletin hasta doldurma garantisinin sonucu, sağlık çalışanlarının, hastanın sağlığını ve tıbbi gerekliliği bir kenara koyup etik dışı idari müdahalelerle yönlendirilen kararlar almaya zorlanmasını getirecek.

HASTANEYİ YAPTIN, DEVLET SANA HASTA GARANTİSİ DE VERDİ! YETER Mİ? YETMEZ. YAKINLARA AVM'LER YAP, OTO PARKLAR, KAFELER YAP. İŞLET, PARA KAZAN. SEN SERMAYESİN, KAZANMAK SENİN İŞİN!

Bu uygulamada sağlık hakkımıza yer var mı?

En başta sermayeye aktarılan dev boyutlarda kamusal kaynağın halkın sağlık hakkının dolaylı bir gaspı olduğunu yazmak gerekir. Ana kaygısı sermayenin doymak bilmez kar açlığını doyurmaya çalışmak değil de, halkın sağlığını yükseltmek olan bir siyasi iktidarın mevcut kaynakları çok daha farklı değerlendirebileceği ortadadır. Bununla ilişkili, şehir hastaneleri, kapitalizmin ruhuna uygun olarak koruyucu sağlık hizmetlerini göz ardı ederek tedavi edici (ve tüketime endekli) sağlık hizmetlerini ön planda tutan piyasacı sağlık anlayışının adeta bir mabedidir. Bu mabedin devlet tarafından "%70 doluluk oranı garantisini" ile kutsanması

da bunun kanıtıdır. Bu merkezlerle birlikte "paran kadar sağlık" yaklaşımının zirve yapması kaçınılmazdır. Örneğin yandaş medyada çoğu kez "beş yıldızlı otel gibi hastane" başlıklı haberlere konu olan şehir hastanelerinde, SGK yasasında belirtilmiş olan "kurumca belirlenmiş standartların üstündeki talepleri karşılayan otelcilik hizmetlerinin" ödenmeyeceğine ilişkin madde, beş yıldızlı otellere gidemeyenler için şehir hastanelerinin de hayal olacağını kanıtlar niteliktedir. Ayrıca hastane kirasının ve satın alınan hizmetlerin karşılanmadığı durumların katılım ve katkı paylarına ne şekilde yansıtacağını hep birlikte göreceğiz.

Yine nitelikli bir sağlık hizmeti sunumunun olmazsa olmazlarından birisi ulaşılabilir olmasıdır. Şehrin merkezindeki ikinci basamak sağlık kuruluşlarının kapatılıp, birinci basamakta halledilemeyen her sorunda hastaların şehir dışındaki bir hastaneye gönderilmesi sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirliğini olumsuz yönde etkileyecektir. Sağlık hizmetlerinin sağlığın beslenme, barınma gibi toplumsal belirleyicileri temelinde koruyucu sağlığı merkeze alan, nüfus temelli, ulaşılabilir, basamaklandırılmış, kamusal finans ve istihdamı dayanan, merkezi bir şekilde planlanan örgütlenmesi ise bu tablodan biricik çıkış yoludur.

KEMAL OKUYAN

CUMHURİYET M

On kişilik bir topluluksunuz, bir adada tamamen tecrit edilmiş bir biçimde yaşamaya çalışıyorsunuz. İçinizden biri sizi özel güçlerle donatıldığına, hepimizden farklı olduğuna ikna etmiş. Dokuzunuz ona saygı gösteriyor, bir dediğini iki etmiyorsunuz. Bütün gün dolanıp meyve topluyor, saatlerce balık peşinde koşuyorsunuz. “Özel” kişi keyfince yatıyor, eğleniyor diğerlerinin getirdiği yiyeceklerle tıkindıktan sonra artıkları size dağıtıyor. Yüzde doksan giderek bitkinleşiyor, zayıflıyor.

Sonunda içinizden biri dayanamıyor ve “özel” şahsiyete dikleniyor, “yeter” diyor. Yalnız. Geride kalan sekiz kişi isyan edene tavır alıyor, onun karşısına dikiliyor, hatta dışlıyor, kurulu düzenin bozulmasını istemiyorsunuz.

Günler geçiyor, hayat dokuzunuz için iyice çekilmez hale geliyor. İsyancı inat ediyor, gözüne kestirdiği birkaç kişiyi ikna etmek için uğraşiyor, sonunda beceriyor da. Kafayı çalıştırıp “özel” şahsiyeti zayıf bir anında deviriyorlar, sizse öfkeli ve şaşkın bakışlarla başkaldıran üç kişiye karşılaşıyor, olanları izlemekle yetiniyorsunuz.

Buradan Cumhuriyet’e geleceğiz...

AKP Türkiyesi kendi “solcu” tipini de yarattı, bir yandan isyancıya övgü düzen, onu fetişleştiren, ondaki gelişkin ahlaki sahiplenilen beri yanda adadaki sekiz kişinin tavrında saygı gösterilmesi gereken bir halk tercihi yattığını ileri süren bir zihniyet bu. İsyan pek güzel ama halktan kopuk!

Devrim iyi ama halka rağmen!

Oysa on kişilik adamızda bir kişinin dahi bu adaletsizliği ortadan kaldırmak için ayağa kalkması meşrudur.

Bugünün kapitalist toplumlarıysa öz itibarıyla aynı adaletsizliği üretmekle birlikte son derece karmaşık mekanizmalar oluşturmuş, insanların

gözlerine perde çekmiş, zihinlerini bulandırmış, gerçekleri ters yüz etmiştir.

Kurulu düzene karşı kestirme girişimlerin aptallıkla, çocuklukla, maceracılıkla tanımlanması, kapitalizmin kahrolası-yıkılası bir toplumsal sistem olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Buradaki mesele, on kişilik bir adada adaletsizliğin son derece sınırlı olan ve kolayca yok edilecek olan meşruiyetinin kapitalizmde ciddi bir direnç kazanmış olmasıdır. Ciddi ama neredeyse tek bir alana sıkışmış olarak...

Meşruiyet, kritik bir sözcüktür.

Meşruiyetini gereken ölçüde yitirmeyen hiçbir iktidar yıkılmaz, iktidarın meşruiyet kaybını kendi lehine çevirmemiş, yani meşruiyet elde etmemiş hiçbir devrimci hareket başarıya ulaşamaz.

Meşruiyeti ölçmek için tek, hatta temel kriter seçimler değildir.

On kişilik adamızda tek kişinin egemenliğinin meşruiyeti son derece kırılmıştır. Bir kişinin hamlesi ilk başta sonuçsuz kalmış ama o düzenin meşruiyetini zayıflatmış, sonrası gelmiştir. Bir sandık kurulsaydı, adaletsizliğin sürmesi için oy kullanacak kişiler, meşruiyeti ortadan kalkan bir hiyerarşi yerle bir olurken kollarını kıpırdatmamıştır.

Günümüzde, hemen bütün kapitalist ülkelerde sandığın fetişleştirilmesi ve tek meşruiyet kaynağı olarak kişilik adamızda yalın haliyle gördüğümüz gerçek yatmaktadır. “Bu kadar adaletsizliği, haksızlığı, zorbalığı, kiri, yalancı halk bunlarla birlikte yaşarsa sürdürebiliriz” düşüncesi

“GÜNÜMÜZDE, HEMEN BÜTÜN KAPİTALİST ÜLKELERDE SANDIĞIN FETİŞLEŞTİRİLMESİ VE TEK MEŞRUIYET KAYNAĞI OLARAK KUTSANMASININ ARKASINDA YALIN BİR GERÇEK YATMAKTADIR: “BU KADAR ADALETSİZLİĞİ, HAKSIZLIĞI, ZORBALIĞI, KİRİ, YALANCI ANCAK HALK BUNLARLA BİRLİKTE YAŞARSA SÜRDÜREBİLİRİZ” DÜŞÜNCESİ ESKİDİR AMA MEŞRUIYETİ SANDIĞA DARALTMA FİKRİ ZAMAN İÇİNDE, ADIM ADIM, KORKA KORKA GELİŞMİŞ VE BUGÜN BAYAĞI BİR FETİŞ HALİNE GELMİŞTİR.”

MEŞRUDUR. NOKTA!

Osmanlı'nın son "imparatoru".

**İŞÇİ SINIFI
KURTULUŞ
MÜCADELESİNDE YÜZÜNÜ
GERİ OLANA DÖNEREK,
TARİHSEL İLERLEMİYİ YOK
SAYARAK ASLA YOL ALAMAZ. VE
AYNI İŞÇİ SINIFI, İNSANLIĞIN
KAZANIMLARINI KAPİTALİZMİ
DEVİRME SORUMLULUK VE
İRDESİNİ GÖSTERMEDEN
TAŞIYAMAZ.**

sahneye mümkünü yok çıkamazdı.

Clinton ile Trump'ın en ahmak Amerikalının nezdinde dahi pek itibarı bulunmuyor ama aynı Amerikalıyla birlikte, daha uyanık olanları da sandıktan çıkacak olan Clinton'a veya Trump'a saygı gösterecek!

Sihirli kutu!

Evet bugünkü dünya sistemi kendini sandığa hapsedmiştir. Bu Türkiye'de de geçerlidir.

Bakın Kolombiya'da, birçok açıdan sorgulanabilecek olan bir barış anlaşması, FARC gerillaları ile ABD destekli devlet arasındaki savaşı sonra erdiren anlaşma, halk oyuyla reddedildi. Anlaşmaya karşı çıkanlar anlaşmanın halkın çıkarlarına aykırı olan yönlerine itiraz etmediler; düpedüz saçgı, milliyetçi, faşist propagandadan etkilendikleri için "hayır" oyu verdiler. Düşündürücü bir rezillik.

O halde...

Dünyada eşitlik arayışının sırtını dayayabileceği kriterler bellidir: Haklı olmak, iyiyi ve gelişkin olanı temsil etmek, bilimi-aklı-sanatı-doğayı savunmak.

Sandığa daralmış meşruiyetin karşısına bunlarla çıkmak.

2016 yılından 1923 yılına baktığımızda yine aynı şey.

Türkiye'de Cumhuriyet kendisini asla taşıyamayacak bir sınıfa iktidara taşımış olsa da meşrudur. Evet, Türkiye'de, adı üzerinde, burjuva devrim süreci, yoktan yaratmasa da, son

derece zayıf bir kapitalist sınıfı güçlendirip bu ülkenin hakimi haline getirmiş olsa bile bir ilerlemedir.

Cumhuriyet'in tek sonucu, kapitalist Türkiye değildir. Cumhuriyet'le birlikte toplumda "geçerliliği" olan değerler sisteminde iyiden, haklıdan, güzelden, gelişkinden yana büyük bir sıçrama kaydedilmiştir. Soyut değildir bu sıraladıklarım, sınıflar üstü bir değerlendirme hiç değildir. Bu sıçramanın tarihsel olarak sömürücü sınıfların lehine mi, ezilenlerin lehine mi sonuç doğuracağını peşin yanıtı yoktur. Bugün dahi, tarihimizdeki ileri doğru hamlelerin sadece ve sadece burjuvaziye yazdığını, sonuçta bugün AKP gibi bir olguyla karşılaştığımızı söyleyerek

bu hamlelere dudak bükülemez.

Mücadele sürüyor.

İşçi sınıfı kurtuluş mücadelesinde yüzünü geri olana dönerek, tarihsel ilerlemeyi yok sayarak asla yol alamaz. Ve aynı işçi sınıfı, insanlığın kazanımlarını kapitalizmi devirme sorumluluk ve iradesini göstermeden taşıyamaz.

Burjuvazi bir dönem ileri olanı temsil etmenin meşruiyetiyle egemenliğini pekiştirdi, sonrasında çürüdü, gerileşti ve bugünlerde meşruiyetini sadece ve sadece sandıkta görüyor.

İnsanlığın geleceği emekçi halkın ileri olanı temsil yeteneği kazanmasıyla kurtulacak. Meşruiyet kaynağımız oradadır.

Türkiye'de Cumhuriyet'in kuruluşu her açıdan meşrudur. Nokta. Sandıktan çıkmadı. Nokta. Sandıktan çıkamazdı. Üç nokta...

eskidir ama meşruiyeti sandığa daraltma fikri zaman içinde, adım adım, korka korka gelişmiş ve bugün bayağı bir fetiş haline gelmiştir.

Çünkü bugün dünyanın efendileri olan tekelleri patron sınıfı diğer başlıklarda tamamen havlu atmıştır.

Haklılık bir meşruiyet kaynağıdır örneğin. Böyle bir iddiaları yok. İyilik bir meşruiyet kaynağıdır. Geçiniz. Güzellik, gelişkinlik... Nerdeee!

Bunların bütünüyle öznel kriterler olduğunu ileri sürenler ahmaktır. Mitterand ve Sarkozy, ikisi de Fransız emperyalizminin dünyanın başına bela ettiği siyasetçilerdir, birinin birinden daha fena olduğunu söylemek çok zordur ama Mitterand Sarkozy'ye göre daha gelişkindir ve eğer bu günümüzde emperyalist dünyada bir şey yaraysaydı, Sarkozy denen münasebetsiz

Patronların OHAL arsızlığı ve işçilerin mücadelesi

FABRİKALARDA DA OHAL VAR. PATRONLAR SÖMÜRÜDE, HAK GASPINDA OLAĞANIN ÖTESİNE GEÇMEK İÇİN ŞİMARIKÇA SALDIRIYOR. OHAL'DE MÜCADELE DE VAR. İŞÇİLER, OHAL ŞİMARIKLIĞINA BOYUN EĞMEYİP DİRENDİKLERİNDE PATRONLARIN SÜNGÜSÜ DÜŞÜYOR.

OHAL, AKP için patronlara hizmette sınırları zorlamanın adı oldu. Meclisten geçen patron dostu yasalar, yeni teşviklerle aktarılan büyük kaynaklar... Polis ve Jandarma'nın hak arayan işçilere gözdağı vermek üzere devreye sokulması...

Sermaye sınıfının OHAL fırsatçılığı, hükümetin sağladıkları ile de sınırlı kalmıyor.

OHAL'de yaygın hale gelen bir patron refleksi var: "Nasıl işçiler hak aramak için eyleme geçemezler, greve çıksalar OHAL'de engellenirler" diyerek toplu sözleşme görüşmelerine utanmazca komik tekliflerle gelmek.

OHAL süresince herhangi bir

hak arama eylemi yapılamayacağı düşüncesini sendikali olsun olmasın tüm işçilere aşılama gayretinde olan patronlar, OHAL'den de işçi hakkı yemek için yararlanıyor.

OHAL şantajlarını kabullenmeyen işçilerin kararlı durdukları örneklerde patronları geriletebildiklerini ise herhalde söylemeye bile gerek yok.

OHAL'DE GREV Mİ OLUR?

Sendikaların örgütlü olduğu ve toplu sözleşme görüşmelerinin devam ettiği birçok iş yerinde patronlar, OHAL döneminde işçilerin bir grevi veya eylemi göze alamayacakları düşüncesiyle hareket ediyorlar. Eğer işçiler

greve çıkmayı göze alırlarsa valilik eliyle grevin veya eylemin yasaklanacağını düşünerek toplu pazarlık masasında ellerini daha kuvvetli görüyorlar. "OHAL döneminde greve çıkabiliyor musunuz?" sorusu patronların sendikalara ve işçilere sorduğu önemli sorulardan biri haline gelmiş durumda. OHAL'in ilan edildiği günden bu yana yayınlanan KHK'larda işçilerin eylem yapma, toplanma, sendikalaşma ve grev haklarını kısıtlayan herhangi bir madde bulunmamasına karşın, OHAL'in patronlara sağladığı psikolojik avantajlar sürekli karşımıza çıkıyor.

Patronların, OHAL'de greve çıkılmayacağı düşüncesiyle, toplu sözleşme görüşmelerinde

işçilere kabul edilemez teklifler sunduğu örnekler de mevcut. Metal işkolunda Kocaeli'de bulunan Cem Tencere patronları, işçilerin OHAL korkusuyla greve çıkamayacağını, böylelikle işçilerin taleplerinin çok altında sözleşmeleri kabul edeceğini varsayıp sendikanın grev ilanına karşılık lokavt kararı olarak işçilerin gözünü korkutmaya çalıştı. Cem Tencere işçileri kendilerine dayatılan düşük iyileştirmeleri kabul etmeyerek greve çıktılar ve grevin 3. gününde patronlar geri adım atmak durumunda kaldı.

Yine Kocaeli'de bulunan 400 işçinin çalıştığı Bekaert patronları da ekonomik durgunluk bahanesiyle sözleşme görüşmelerinde işçilerinin taleplerinin yanından

Keyfi işten çıkarmalar arttı

İşçilere OHAL sopasını gösterip direniş ve grevleri engellemeye çalışan işçi çıkarmayı keyfi bir hale soktular.

Kârını sürekli artıran Vestel fabrikası, müşterilerin siparişlerini geri çektiğini söyleyerek 150'ye yakın işçiyi işten çıkardı.

Gebze'de bulunan Mecaplast fabrikasında da işten atılmalar OHAL süresince yaygın bir hal aldı. Mecaplast'ın 2 fabrikasında 10'a yakın işçi işten atıldı. Avrupa'nın en önemli beyaz eşya üreticilerinden olan B/S/H firması da Çerkezköy'de bulunan fabrikasından bir haftada 600'e yakın işçi attı. Yine küçülmeyi bahane eden İzmir'deki BMC fabrikasında 250 işçi işten atıldı.

Pegasus Hava Yolları da "Uçak krizi, IŞİD terörü, darbe girişimi meselesiyle turist sayısında azalma oldu" diyerek Sabiha Gökçen Havalimanında çalışan Hava-İş Sendikasına üye 70'ten fazla işçiyi işten çıkarttı.

bile geçmeyen tekliflerle işçilere OHAL heyulası yaratarak anlaşma yoluna gitmeyeceğini göstermiş durumda.

İşçilerin aktardığı bilgilere göre, Metal patronlarının yeni kurduğu EMİS (Elektromekanik Metal İşverenleri Sendikası) ile BMİS arasında yürütülen Grup Toplu Sözleşme görüşmeleri, ekonomik istikrarsızlık, talep yetersizliği, Avrupa ülkelerinin yaşanan gerilimler sebebiyle kendileriyle iş yapmaktan çekinmesi gibi gerekçeler öne sürülerek patronlar tarafından sabotaj ediliyor. İşçiler, EMİS patronlarının yasal süreci greve kadar götürmek niyetinde olduklarını aktardılar.

HUKUKSUZ ENGELLEMELER, DİRENEN İŞÇİLER

Toplu sözleşme masasında elini kuvvetli gören işverenlerin yanında, işçi eylemliliklerini OHAL'i bahane ederek engellemeye çalışan patronlar da var. OHAL ile birlikte işçilerin eylemlerine karşı yapılan saldırıların, tehditlerin arttığını gözlemlemek zor değil.

Birçok işyerinde patronlar eylem yapan işçilerin üzerine OHAL'i bahane ederek polis gönderiyor ya da eylem yapılmasını engellemek için "OHAL'de eylem olmaz" diyerek işçileri vazgeçirmeye çalışıyor.

Bursa'nın Gemlik ilçesinde kurulu bulunan Gemlik Gübre işyerinde grev öncesi yaşananların hemen hemen her ilde yaşananların bir örneği. Petrol-İş sendi-

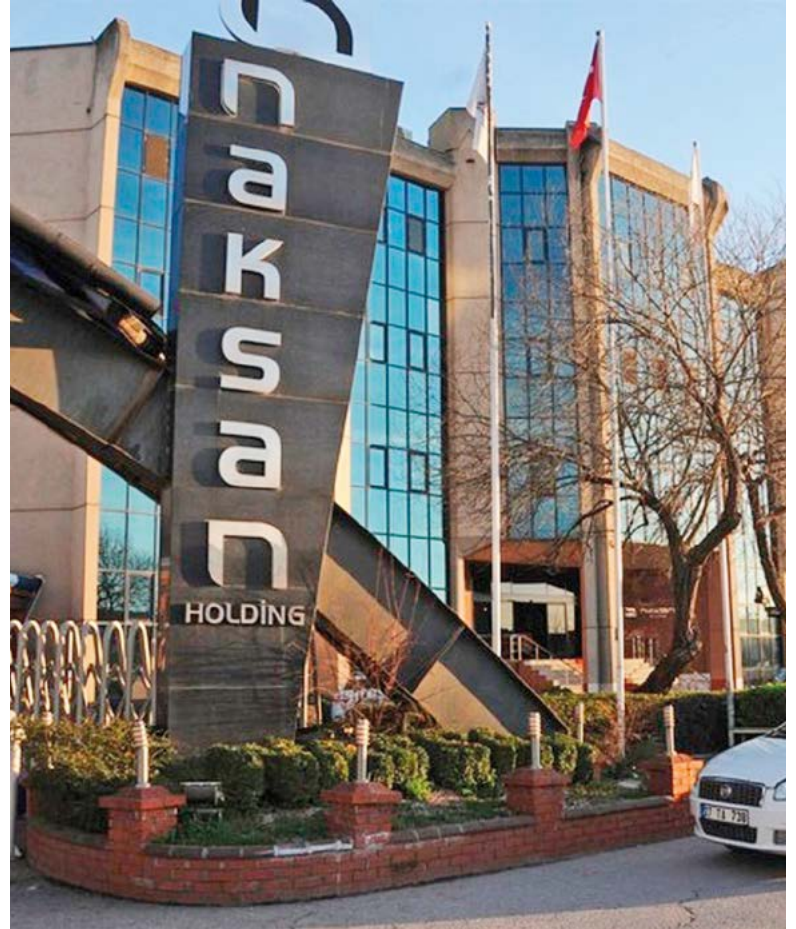
kasında örgütlü Gemlik Gübre işçileri, Toplu sözleşme görüşmelerinin tıkanması sonrasında işverenin tutumunu protesto etmek için işyerine alkışlarla girmek istemiş ancak işveren "OHAL var" diyerek bu protestoya engel olmaya çalışmıştı.

Nakliyat-İş Sendikasına üye oldukları için firmanın İstanbul/Esenyurt, Gebze/Muallimköy, İzmir, Mersin ve Gemlik'te bulunan işyerlerinde işten atılan işçiler iki aydır direnişlerini sürdürüyor. Bursa Valiliği, OHAL'i bahane ederek Gemlik'te bulunan MSC/Medlog Lojistik işçilerinin direnişine keyfi yasak getirdi.

Yine Karaman'ın Ermenek ilçesinde Cenne Linyit Kömür İşletmelerine bağlı Özkar Madencilik'e ait bir maden ocağında çalışan 35 madenci, 5 aylık alacakları için kendilerini madene kapatarak, açlık grevine başlamıştı. İşçiler aynı nedenle daha önce de 4 gün boyunca üretimi durdurmuştu. Maden ocağına giren Jandarma komutanı, OHAL'i gerekçe göstererek işçilerden eylemlerini bitirmelerini istedi. Jandarma komutanının istediği oldu, eylem sonlandırılmış oldu.

Sendikalı oldukları için işten çıkartılan ve 2 Ağustos'tan bu yana direnişte olan Tedi Dicount Tekstil Mağazacılık işçilerinin direniş çadırına polis "OHAL'de eylem yapmak yasak" diyerek saldırı.

■ Barış Balkan
Korhan Ege

Kayyum mağduru da işçiler

Patronları FETÖ soruşturmasında tutuklanan ve kayyum atanan işyerlerinde de işçiler mağdur ediliyor. İşçiler, başta ücretleri olmak üzere işyerindeki sorunlara dair karşılarında muhatap bulamıyorlar. Tokat'ta yönetimine kayyum atanan DIMTEKS tekstil fabrikasının işçileri 2 aydır ücretlerini alamıyorlar. Fabrikada çalışan yaklaşık 150 işçi, işyerine atanan kayyumun ücretlerini ödememesi üzerine üretimi durdurdu.

Antep'te de FETÖ soruşturması kapsamında önce kayyum atanan, daha sonra TMSF'ye devredilen Naksan Holding çalışanları da, 2 aydır ücretlerini alamadıkları için eylem yaptı.

Kolombiya'da kimler barışıyor?

REFERANDUM UĞRAĞININ ARDINDAN BARIŞ SÜRECİ SINIFSAK DENGELERİN DAHA GERÇEKÇİ BİR HESABIYLA YOLA DEVAM EDİYOR. ÜLKENİN ÖZELLİKLE SON 20 YILDA YAŞADIĞI DÖNÜŞÜMÜ, DEĞİŞEN SINIF İLİŞKİLERİ VE BİRİKİM MODELLERİNİ İNCELEMELİK VE YENİ DÖNEMİN İHTİYAÇLARINI TESPİT ETMEKTE YARAR VAR.

Kolombiya'da devrimci gerilla hareketi Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC) ile Santos hükümeti arasında yaşanmakta olan "barış" süreci, çeşitli renkleriyle dünya sol kamuoyu tarafından büyük bir merak ve dikkatle izleniyor. Süreç, hem FARC ile benzer eğilimlere sahip örgütler, hem de sınıfsal yönelim ve programatik hedefler bakımından "geleneksel" diye kodlanabilecek sol özneler açısından oldukça öğretici.

İmzalanan anlaşma Ekim ayı başlarında referanduma götürülmüş, eski devlet başkanı Uribe'nin başını çektiği "hayır" bloğu oldukça düşük bir farkla galip ilan edilmişti. Düşük bir katılımı gerçekleştirilen oylama, anlaşmanın imzalanmasıyla birlikte ilan edilen "barış" atmosferini kısa bir süreliğine tehlikeye soksa da; tarafların ateşkesi sürdüreceklerini deklare etmelerinin ve Havana'da

görüşmelere yeniden başlamalarının ardından FARC ve hükümetin kararlılıkları ortaya konmuş oldu. Başkan Santos'un Nobel Barış Ödülü'ne layık görülmesi de bu havayı destekleyen bir gelişmeydi. Referandum uğrağının imzalanan anlaşmanın içeriğinde ne gibi değişikliklere yol açacağı henüz kesin olarak bilinmiyor. Bir önceki dönemi karakterize eden, "imha" döneminde daha da serpiyen büyük toprak sahibi, endüstriyel tarım kapitalisti, uyuşturucu ve paramiliter çete koalisyonunun temsilcisi olarak görülen Uribe'nin galip ilan edilmesinin kesin gözüyle bakılan bir sonucu, özellikle gerillaların mevcut yargı sisteminin sotasından sıyrılmalarını ve toplumsal/siyasal yaşama eklemlemelerinin kolaylaştırılmasını öngören anlaşma maddelerinin revize edilmesi olabilir.

Daha çok "ilkel birikim" modeliyle ilişkilendirilen bu sınıfsal

bloğun referandum momentinde ağırlık koyması ve sonrasında Santos'un sürecin devamında bu kesime daha çok kulak kabartacağını müjdelemesi, meseleyi savaş ve barış ikileminden çıkararak sınıfsal bir perspektifle okumak isteyenlere davetiye çıkarmış durumda. Ülkenin özellikle son 20 yılda yaşadığı dönüşümü, değişen sınıfsal dinamikleri, emperyalizm ve uluslararası tekellerin bu dönemdeki rolünü göz önünde bulundurmamak ve tüm bunların FARC'ın mücadelesiyle gerilimini incelemek, yaşanan süreci romantize edici biçimsel bir bakış açısıyla okumaya çalışmaktan çok daha yerinde olacaktır.

İKİNCİ BİR KÜBA OLAMAYAN HAREKETİN ÇELİŞKİLERİ

Yoksul köylü hareketinin Küba devriminin rüzgarının etkisiyle yüzünü liberalizmden Marksizme döndüğü 1960'lı yıl-

ların ortasında doğan FARC, hem varlığını hem de bugün kendisini tasfiyenin eşğine getiren karakteristik özelliklerini bir anlamda Küba devriminin özgünlüğüne borçludur. Küba devrimi bir gerilla hareketinin iktidara gelirken işçi sınıfının tarihsel çıkarlarını program haline getirmiş bulunan komünist partiyle buluşmasıyla başarıya ulaşmıştı. FARC'ın bu rüzgarı arkasına alması, hareketi sola çekti, ancak kıtanın bu bölgesinde devrim rüzgarının dinmesi ve hareketin işçi sınıfı partisiyle buluşmamış olması, zamanla onu hakimiyeti altında bulundurduğu kırsal lokalliklerde üretim ilişkilerinin kapitalistleşmesini yavaşlatan bir güç haline getirdi. FARC'ı 52 yıllık savaşın ve ara ara gündeme gelen "barış" denemelerinin muhatabı haline getiren işte bu özelliğidir.

Bugün devam eden barış denemesi devam eden savaşın sona erdirilmesi için girişilen

dördüncü denemedir. Bu denemeyi önceliklerden ayırt edici hale getiren bazı özellikler var. Örneğin bu denemenin gizli ve resmi görüşmeler, anlaşmanın şekillenmesi ve referandum sonrası gibi farklı evrelerinde Dünya Bankası, IMF'si, AB'si ve Obama'sı ile emperyalizmin hararetli desteği oldukça dikkat çekicidir. Ayrıca bu dönemde medya/finans/maden/enerji sermaye bloğu ve uluslararası tekellerin temsilciliğine soyunan Santos'un bu yondaki çabası da dikkat çekicidir. Çünkü kendisi, Uribe ile özdeşleşen "imha" politikası döneminin Savunma Bakanı'dir. Diğer ayırt edici özellik ise, FARC'ın bir anlamda mücadelesinin merkezinde yer alan kapsamlı bir toprak reformu talebinin bu kez pazarlık dışı bırakılması olmuştur. Bunun yerine kırsal alandaki mevcut mülkiyet ilişkilerinde radikal bir değişim içermeyen bir tür kırsal kalkınma programı anlaşmada yer aldı. Böylece masanın diğer ucuna FARC'ı da yerleştirdikten sonra, tüm bu tarafları buluşturan "barış" denemesini önceleyen yaklaşık 20 yıllık toplumsal değişime kısaca değinebiliriz.

ENDÜSTRİSİZLEŞME, KENTLEŞME VE İLKE BİRİKİM

90'lı yıllarda başlayan neoliberal dönemde, 80'li yıllara damgasını vuran kahve ihracına dayalı sanayi, yerini giderek fosil yakıt ve madeni ürün ihracına bıraktı. Petrol üretimi öylesine önem kazandı ki, 2013 yılına gelindiğinde kömürle birlikte toplam ihracatın 2/3'ünü ve yaratılan toplam değer %21'ini oluşturuyordu. 1999 yılına gelindiğinde günlük üretim 800 bin varil buldu, ancak sonraki beş yılda bu rakam 550 bine dek geriledi. Bu gerilemede gerillalarla devam eden savaş nedeniyle yeni petrol sahalarında araştırma ve sondaj faaliyetlerinin güvenli bir şekilde yürütülememesi başat nedendi.

Hükümet, buna benzer dönemleri petrol üretimini özelleştirerek ve özellikle yabancı yatırımcılara büyük tavizler ve kolaylıklar sağlayarak geçiştirse de, genel olarak enerji ve maden sektörlerinde sermaye birikiminin geleceği gerilla hakimiyetindeki kırsal bölgelerde "güvenliğin" sağlanmasıyla koşut hale geldi.

Bu açıdan düşünüldüğünde çıldırılmış Uribe ve savunma

bakanı Santos'un bu yıllarda ABD "akıllı bomba"larını kullanarak FARC'ın imhasına yönelmeleri biraz daha anlam kazanmaktadır.

Neo-liberalizmin yarattığı dönüşüme kirli savaş durumu da eklendiğinde tarımın küçülmesi, kırdan kente göç gibi durumlar nicel ve insani açıdan çok daha dramatik hale gelirken, köylülerin ve FARC'ın boşalttığı yaklaşık 8 milyon hektarlık alan da, yerli büyük toprak sahipleri, yabancı tarım-sanayicileri ve paramiliter/uyuşturucu çeteleri tarafından adeta yağmalandı ve ülkenin bu dönemine ilkel birikim damga vurdu. Tarımın toplam gelir içindeki payı, 90 yılların başlarında %21.8'den 2015'te %6.2'ye kadar geriledi.

Bu dönemde gerilla hareketinin verdiği kayıplar muazzam ölçekteydi. Silahlı militan sayısı 20 binlerden 7 bine gerilerken kontrol altında tutulan milyonlarca hektarlık toprak yitirilmiş oldu. FARC'tan yağmalanan topraklarla birlikte nüfusun %0.4'lük azınlığının mülkiyeti olan toprak, tüm tarım alanlarının %62'sini buluyordu. 2000'li yıllara gelindiğinde uyuşturucu çetesi ve paramiliter grupların kontrolü altında bulunan toprağın da 5 milyon hektarı bulduğu ve yakın geçmişte güya tasfiye edilen bu grupların önemli bir

kısımının tarım kapitalistleri haline geldiğini not etmekte yarar var. Tarımın FARC'a rağmen hızla kapitalistleştiği ve toprak mülkiyetinin görülmedik ölçüde yoğunlaştığı bu dönemde ülkenin gıda ithal eder hale gelmesi de son derece ironiktir.

RESTORASYON VE EMPERYALİZME DAHA DERİNDEN BAĞLANMA

Sonuç olarak bugün yaşanan süreci, kirli savaşla karakterize olan bir önceki dönemde yağmalanan bölgelerde yaşanan ilkel birikimi sonlandırma ve bu alanların daha gelişkin ve uluslararası sisteme entegre bir sermaye talanına açma ihtiyacıyla birlikte değerlendirmek gerekiyor. Ayrıca süreç, bu birikim modeliyle ilişkili büyük tarım kapitalistlerini tasfiyeyi de ön görmüyor. Aksine örneğin dünya pazarında önemli yere sahip ihraç ürünlerinden hurma yağı veya şeker kamışı gibi ürünlerin pazara daha az maliyetle taşınabileceği mega otoban gibi projeler de gündemde.

"Barışın" gelmesiyle birlikte hükümet enerji tekellerine arama, sondaj ve üretim faaliyetlerini gerilla korkusu olmadan huzur ve güven içinde yapabilecekleri istikrarlı bir yatırım ortamı vaat ediyor.

FARC, "sürece zeval gelme-

mesi" adına kapsamlı bir tarım reformu talebinden vazgeçmiş durumda. Benzer denemelerden de bilindiği üzere köylülerin topraklandırılması kapitalist üretim ve mülkiyet ilişkilerinin sürdürdüğü özellikle neo-liberal modelin devam ettiği koşullarda uzun vadede köylülerin bu küçük üretim aracından da mahrum kalması ve işçileşmeleriyle sonlanıyor. Üretim için girdi maliyetlerinin arttığı ve tarım tekellerine bağımlı hale gelen bu koşullarda borç döngüsüne giren köylülerin toprakları ya büyük toprak sahiplerine ya da kredi aldıkları finans tekellerine geçiyor.

Hükümetle FARC'ın anlaşmasında yer alan kırsal kalkınma programı ise, küçük köylülerin korunacağı ve destekleneceği özel alanlar, kırsal alanda altyapı yatırımları, yol inşaatları ve küçük çiftçilere kredi kolaylığı gibi adımlar öngörüyor. Böylece "barış" sürecinin köylülere gecikmiş bir tasfiye dışında bir seçenek sunmaktan öteye gitmediğini söylemek abartılı olmaz. Farklı eğilimleri ile birlikte bir tür ortak miras üzerinden eşitsiz bir bütün oluşturan uluslararası komünist hareketin içinde yer alan FARC'ın ise sosyal demokratlaşması beklenebilir.

■ Can Önen

SOSYALİZM KAYBEDİNCE KADINLAR DA KAYBETMİŞ OLDU

Polonya'da dinci saldırı ve sınıf mücadelesi

"1989 SONRASI DEĞİŞİMİN İLK KURBANLARI KADINLAR OLDU. İŞTEN ÇIKARMALAR OLDUĞUNDA ÖNCE ONLAR İŞTEN ATILDILAR. ANNELİK İZİNLERİ VE ÇOCUK BAKIMIYLA İLGİLİ HAKLARI ONLARI HEDEF HALİNE GETİRİYORDU. EŞ ZAMANLI OLARAK KATOLİK KİLİSESİ'NİN MUHAFAZAKÂR BİR TOPLUMSAL MODEL İÇİN ATAĞI BAŞLADI. POLONYA DEVLETİ VE VATIKAN ARASINDA KİLİSEYE PEK ÇOK AYRICALIK TANIYAN ANLAŞMAYLA BU TABLO PEKİŞTİRİLDİ."

WOLNOŚĆ
WYBORU
ZAMIAST
TERRORU

Polonya Komünist Partisi'nin bir Merkez Komite üyesi ile ICP (Uluslararası Komünist Basın) tarafından yapılan söyleşiyi yayınlıyoruz. PKP'nin karşı karşıya olduğu baskılar ve ülke koşulları nedeniyle söyleşi yapılan kişinin ismi ICP tarafından saklı tutuldu.

Polonya'da sağ güçler karşı-devrimden bu yana devam eden kadınlara yönelik baskının yeni bir halkası olarak kürtaj düzenlemelerini genişletmeye yelten-diler. Polonya sosyalizminde karşıdevrim öncesi kadınların ne gibi hakları vardı?

1989 yılına kadar Polonya Halk Cumhuriyeti'nde kadınlar özgürdü. Eşit toplumsal ve ekonomik haklara sahiptiler, işleri vardı, ülkenin inşasında aktif katılım gösteriyorlardı ve eğitimin her seviyesine ücretsiz erişebiliyorlardı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan

sonraki ilk dönem zorluydu. Savaş öncesinde ülkenin ekonomik geriliği ve savaşın getirdiği yıkım nedeniyle kadın emeğine daha fazla ihtiyaç doğmuştu. Bu ihtiyaç aynı zamanda 6 milyon savaş kurbanının çoğunun üretken yaştaki erkekler olmasından kaynaklanıyordu. Kadınlar sanayi dahil birçok dalda sorumlulukların önemli bir bölümünü üstlendiler. Erkeklerle özgü kabul edilen mesleklerde yeni beceriler kazandılar. Fiziksel çalışmaya dayalı dallardaki makineleşmeye bağlı olarak makine işletmecilerine dönüştüler. Tarım gibi geleneksel bir alanda kadınların faaliyeti 'kadınlar traktör başına' sloganyla desteklendi. Bu koşullarda aile yapısı, kadınların rol oynadığı alanlardan sadece biriydi ve kadınlar özgürce istedikleri aile yapısına karar verebiliyorlardı.

Kürtaj, Nisan 1956'da yapılan düzenlemeyle birlikte yasalaştı. Yasa, kadınları güvensiz koşul-

larda ve tıbbi bilgisi olmayan kişilerce yapılan kürtajlardan korumak için sadece doktorları kürtaj yapmakla yetkilendiriyordu. Hamilelik tehlike arz ediyorsa, tecavüz sonucu veya zor yaşam koşullarından kaynaklıysa kürtaj yasaldı.

1989 sonrası değişimin ilk kurbanları kadınlar oldu. İşten çıkarmalar olduğunda öncelikle onlar işten atıldılar. Annelik izinleri ve çocuk bakımıyla ilgili sahip oldukları diğer haklar onları hedef haline getiriyordu.

Eş zamanlı olarak Katolik Kilisesi'nin muhafazakâr bir toplumsal model için atağı başladı. Polonya devleti ve Vatikan arasında kiliseye pek çok ayrıcalık tanıyan anlaşmayla bu tablo pekiştirildi.

Kürtaj yasağı tasarısının parlamentoda reddedilmesi Katolik Kilisesi'nin teşvik ettiği baskıcı girişimlerin geri tepmesinin sonucuydu. Ortaya çıkan bu

Kürtaj yasağı girişimlerine karşı eylemler sürüyor

toplumsal tepki diğer sosyal meselelere ilişkin kilisenin baskıcı politikalarına karşı bir mücadeleye evrilebilir mi?

Mevcut kürtaj yasası 1993'te düzenlendi. Kürtaja tecavüz, fetüste genetik deformasyon veya annenin sağlık tehlikesi olması halinde izin veriyor. Bir taviz gibi sunulmuştu ama aslında bir taviz değil kiliseye sunulan bir koşuldu. Şimdi muhafazakârlar bu istisnaları dahi tasfiye eden yeni bir yasa dayatıyorlar. Kilisenin bir mekanizmasından yararlanarak yasa tasarısını sunmalarına olanak tanıyan bir toplumsal inisiyatif örgütlediler.

Bu öneri, 100 binin üzerinde insanın katıldığı yaygın ve kitlesel bir tepki doğurdu. İlk defa sadece büyük kentlerde değil küçük kentlerde de binlerce insan eylemlere katıldı. Eylemlilik, tasarıya karşı olanların siyah giyinmeleri nedeniyle siyah protesto olarak adlandırıldı.

Bir hafta sonra Kanun ve Adalet Partisi kürtajın tümüyle yasaklanması önerisinden desteğini çekti. Parti lideri Jarosław Kaczyński, kadınların deforme olmuş ve yaşama şansı olmayan bebeği bile sırf vaftiz edip gömmek üzere doğurması gerektiğini söylemişti. Ertesi gün bunun yarattığı protestolar vaftiz gibi Katolik ritüellerinin dayatılmasını da hedef alıyordu. Bundan sonraki eylem 24 Ekim olarak diye ilan edildi.

İki taraf da harekete geçmiş durumda ve insanlar ancak radikal ve kitlesel eylemliliğin etkili olabileceğine ikna olmuş durumdadılar. Buradan hareketle kitlelerin bilincinin artacağını öngörebiliriz. Ancak bu hareketin devamlılık göstereceğini ve başka gündemleri de içerir hale geleceğini söylemek zor.

Kanıtlar mevcut yasanın kadınları kürtaj için yurtdışına çıkmaya mecbur ettiğini gösteriyor. Yurtdışına çıkma imkanı olmayan emekçi kadınlarsa güvensiz koşullarda kürtaj olmak zorunda kalıyor. Kadınların tepkisinde sınıf bilinci ne kadar belirleyici?

Sınıf bilinci düşük. Eylemler sınıf bilincinin yaygınlaşmasını sağladı ve insanlara siyasi seçkinlere karşı gelinebileceğini öğretti ancak on yıllardır süren

23-24 Ekim'de Polonya'da Ekim ayı başında hükümetin kürtaj yasağı getiren yasa teklifine karşı başlayan ve tüm ülkeye yayılan eylemlerin ikinci dalgası yaşandı. Hükümetin ilk girişimi ülke çapında resmi kurumların, üniversitelerin ve okulların 60 kentte kapanması ile sonuçlanan grev ve kitlesel eylemler karşısında parlamentoda ret oyu çıkmasıyla püskürtülmüş, ancak hükümet kürtajı zorlaştıran yeni bir düzenlemeyle yoluna devam edeceğinin sinyalini vermişti. Hatta geçtiğimiz günlerde Hukuk ve Adalet Partisi genel başkanı Jarosław Kaczyński kadınların down sendromlu ya da yaşama şansı olmayan fetüsleri bile taşımasını sağlayacak yeni bir yasa istediğini, böylece doğan çocuğun vaftiz ve defin işleminin yapılabileceğini söyledi.

Eylemlere katılan kadınlar iş yerlerinde patron baskısı ve işten atılma tehditleri ile karşılaşmış, eylemci kadınlara yönelik olarak gerici siyasetçiler tarafından aşağılayıcı ifadeler kullanılmıştı.

kapitalist propaganda sınıf duyarlılığını fazlasıyla köreltti. Bu hareketlenme özellikle gençler arasında kadınların erkeklere göre daha solda durduğunu doğruluyor.

Çoğunlukla kadınları etkileyen pek çok sosyal mesele var. Birkaç yıl önce emeklilik yaşı kadınlarda 7, erkeklerde 2 yıl arttırıldı. Bir başka benzer konu eğitim ve çocuk bakımına erişimin azalması.

İşçi sınıfına mensup kadınlar devlet anaokullarının ve özel okulu finanse etmek için gerekli kaynağın yokluğunda çocuklarının bakımı için işlerinden ayrılmak zorunda kalıyorlar. Aynı zamanda kadınlar aynı işlerde çalışan erkeklere göre genelde çok daha az kazanıyorlar. Yani ekonomik baskı büyük oranda emekçi kadınların üzerinde yoğunlaşıyor. Yalnızca kürtaj yasağını protesto etmenin yeterli olmadığını öğrenmeliler.

Eylemler sırasında yüz binlerce kadın yasaya karşı greve katıldı. Hangi örgütler bu grevi örgütledi ve yürüttü? Komünistler grev ve eylemlerde bir rol oynayabildiler mi? Polonya Komünist Partisi'nin siyasi çağrısı nedir?

Esasen feminist gruplar tarafından organize edildi. Eylemlerde yer alanların çoğu örgütsüz. Öte yandan eylemlere bazı liberaller ve sosyal demokratlar da katıldı. Polonya Komünist Partisi üyeleri de eylemlerde hazır bulundular.

Dünya görüşümüzü toplumsal meseleler üzerinden ve sınıf perspektifi ile oluşturuyoruz. Komünistler, kürtaj yasağının sınıfsal ve toplumsal yönünü hatırlatmalı. Kürtaj hakkı mücadelesi eğitim, sağlık hizmeti, engellilere destek için verilen mücadele ile ilişkilendirilmeli. Liberal medyanın muhafazakârlığa muhalefet eden tüm güçlerin "demokratik koalisyo-

Polonya'da karşıdevrimi örgütleyen Dayanışma Sendikası ise kadınların eylemlerde sendikaya ait sembolleri kullandığı gerekçesiyle telif hakkı şikayetinde bulundu!

23 Ekim Pazar günü başkent Varşova ve diğer kentlerin sokaklarında kadınlar yeniden siyah kıyafetleri ve şemsiyeleri ile belirdiler. 3 hafta önceki yağmur altında şemsiyeli eylemlere gönderme yapan "şemsiyeleri kapatmıyoruz" sloganları dikkat çekti. Başkentte parlamento binası önünde buluşan kadınlar Katolik Kilisesi'nin siyasi partiler üzerindeki nüfuzunu protesto ederek "artık yeter" diye bağırıldılar. Pazartesi günü eylemlerde kadınlar 50'den fazla kentte sokağa çıktı. Kürtaj yasağının kaldırılmasının yanı sıra, kilisenin toplumsal hayat ve siyaset üzerindeki etkisinin ortadan kaldırılması, aile planlaması ve doğum kontrolüne kolay erişim, cinsel eğitim, kadına yönelik şiddete karşı önlem alınması gibi talepleri dile getirdiler.

nu"nu oluşturma ihtiyacı üzerine tezlerine karşı çıkıyoruz. Pek çok liberal, Katolik Kilisesi'ne ayrıcalıklar vererek ve kürtaj "uzlaşması"na giderek bu tablonun ortaya çıkmasında rol oynadı. Bedelini kadınların feci şekilde ödediği bir durum yarattılar.

Parlamentonun yasa teklifini reddetmesinin ardından iktidardaki Kanun ve Adalet Partisi benzer bir yasa tasarısı getireceğini duyurdu. Sizce sağcı siyasetçiler kürtajın yasaklanması konusunda daha fazla zorlamada bulunacaklar mı? Bu karşıdevrimci düzenleme ve politikalarda daha derin bir krizi tetikler mi?

Bu iktidar partisinin ilk yenilgisi. Kitlesel eylemler nedeniyle geri adım atmak zorunda kaldı. Şimdi Kanun ve Adalet Partisi çatışmanın her iki tarafını da memnun etmek için siyasi oyunlarını oynuyor: Bir taraf kürtaj yasağına karşı çıkan nüfusun büyük bölümü, diğer taraf Katolik Kilisesi ve geleneksel sağ seçmen. Kürtaj yasağını farklı biçimlerde dayatmaya çalışacaklardır; en azından kürtaja erişimi zorlaştırarak. Bu, Kanun ve Adalet Partisi'ne desteğin azalmasına neden olabilir; ancak seçimler 3 yıl sonra gerçekleşecek. Bu süre zarfında pek çok şey değişebilir. Yeni eylemlerin gerçekleşmesi çok muhtemel ama önemli olan nasıl organize edildikleri.

■ Türkçe'ye çeviren:
Gözde Kök

Kapital: Anlatılan senin hikayendir

KAPİTAL'İN, KAPİTALİZMİN GELİŞİMİNE, İŞLEYİŞİNE VE DEĞİŞİMİNE İLİŞKİN BİLİMSEL VE DEVRİMCİ ÖNGÖRÜLERİ, KAPİTALİZMİN EMPERYALİST AŞAMASINDA DA HÂLÂ GEÇERLİLİĞİNİ SÜRDÜRÜYOR.

Marx'ın büyük eseri Kapital'in nihai amacı, modern toplumun ekonomik hareket yasalarını ortaya çıkarmaktır. Tarihsel gelişmenin ve toplumların değişiminin temelinde bu yasalar ve bunlara bağlı olarak ortaya çıkan çelişki ve mücadeleler vardır. Parti Okulu sayfalarında bu hafta Kapital'i tanıtmak ve Nâzım'ın deyişiyle "Hafız-ı Kapital olmayı bekleyenlere" bir yol çizmek istedik.

Değer, artı değer, meta, işgücünün metalaşması gibi kavram ve ilişkileri anlamak, kapitalist sömürüyü tanımlamak için bir zorunluluk. Bu yazı, bu kavramlara ilişkin bir ilk bilgiye sahip olanlara Kapital'i okumanın yolunu açıyor. Temel kavram bilgisi düzeyinde henüz yolun başında olanlar için de teşvik edici olacağını umuyoruz. Önümüzdeki sayılarda Marx'ın kapitalizm çözümlemelerinin temel öğelerine ilişkin yazılarla devam edeceğiz.

Marx'ın, kapitalist üretim tarzını ve hareket yasalarını analiz ettiği, bu yasalara dayanarak kapitalizmin gelişme eğilimlerini ortaya koyduğu ve kapitalizmin yerini bir sonraki toplumsal yapıya, sosyalizme bırakacağını belirttiği temel yapıtı Kapital'dir.

Kapitalizmin gelişme dinamiklerinin ve tarihselliğinin en kapsamlı ve bütüncül analizi Marx tarafından Kapital'de yapılmıştır.

Marx, toplumların üretim tarzına göre birbirinden ayrıldığını, sosyal değişimin üretim tarzında meydana gelen hareketlere dayandığını, her bir üretim tarzının sınıf ilişkilerine göre yapılandığını ve bu yapılarla uygun düşen tahlil kategorilerinin maddeci diyalektik yöntemiyle belirlenmesi gerektiğini belirtir. Bir başka deyişle, Marx, Kapital'de maddeci diyalektiği, kapitalizmin üretim tarzının yapısını ve dinamiğini belirlemekte ve tarihi değişimin potansiyel kaynaklarının nerelerde olduğunu bulmakta kullanır.

Marx, kapitalizmi tarihsel-leştirir. Kapitalizmi kendinden

önceki üretim tarzları gibi geçici bir dönem olarak ele alır ve kapitalizmin hareket yasalarını ortaya koyar.

Marx Kapital'de, kapitalizmdeki ekonomik biçim ve ilişkileri; meta, değer, bir meta olarak emek gücü, artık değer ve sermaye başlıkları çerçevesinde; soyuttan somuta doğru analiz eder; bunların hangi koşullar altında ortaya çıktığını ve nasıl yeniden üretildiğini, sermayenin hareket yasalarının bu ilişkileri nasıl dönüştürdüğünü ve bu dönüşümün kapitalist üretim tarzının aşılması yönündeki koşulları nasıl hazırladığını sergiler.

Marx daha önce Engels ile birlikte kaleme aldığı Komünist Manifesto'da da, "bu zamana kadar var olan toplumların tarihi, sınıf mücadelesi tarihidir" diyerek iktisadi güçlerin, kapitalizmde de sınıf çelişkisi biçiminde ortaya çıkacağını öngörür. Marx, Kapital'de kapitalizmdeki temel iktisadi ilişkileri; aslında sınıf çelişkisi olan ve kendini bu şekilde hissettiren ilişkiler olarak ele almış, soyutlayarak analiz etmiştir. Kapital'de sermaye burjuva top-

lumunda her şeye hükmeden yegâne güçtür denmesi kapitalizmde temel iktisadi ilişkinin kapitalist ile işçi arasında ortaya çıktığı anlamındadır. Bunu bir başka yerde "ücretli emek ve sermaye arasındaki ilişki, üretim tarzının niteliğini belirler" olarak ifade etmektedir.

EMEĞİN METALAŞMASI

Kapital meta analizi ile başlar ve buradan emek sömürüsünün kapitalizmde aldığı biçime, artık değer kavramına ulaşılır. Meta, başka metalar ile para karşılığında mübadele edilmek (değiştirilmek) için üretilen her türlü ürün veya hizmetin ortak adıdır. Kapital'in meta analizi ile başlamasının nedeni, kapitalist üretim tarzının temel niteliğini oluşturan sermaye-ücretli emek ilişkisinde emek gücünün meta haline gelmesidir. Emek gücü, işgücü piyasasında herhangi bir meta gibi alınıp satılmaktadır. Bu nedenle, sermaye-ücretli emek ilişkisinin incelenmesinden önce

metanın analizinin yapılması gerekmektedir. Kapital'in de metayı başlangıç noktası olarak almasının nedeni budur.

Sermaye-emek çelişkisinin biçim olarak bir mübadele ilişkisi olması nedeniyle sermaye-emek ilişkisinin incelenmesi için mübadele olgusunun analizi gerekli hale gelmektedir. Bu nedenle Kapital'de yapıldığı gibi meta analizi ile birlikte, mübadele ilişkisi ve bu ilişkinin niceliksel yönü de analiz edilmektedir.

Kapitalizmde emek ürünleri, meta biçimine bürünür ve piyasa mübadeleleri yoluyla dağıtılır. Bütün metaların birer emek ürünü oluşları nedeniyle metaların mübadelesi aynı zamanda gerçek toplumsal üretim ilişkilerini, sermaye-emek ilişkisini temsil eder. Bir başka deyişle, piyasala-

rın kendileri, yalnızca yansız bir mübadele mekanizması değildir, aynı zamanda sermaye-emek ilişkisini, toplumsal üretim ilişkilerini yansıtır. Kapitalizmde, yani meta toplumunda, ürünler, piyasa aracılığıyla para karşılığında mübadele edilmesi ile birbirine bağlanır.

Kapital'de metanın analizinden sermayenin analizine geçildiğinde, sermayenin kapitalist üretim ilişkisinde kendi başına bir varlık olmadığı, işçinin artık emeğinin ürününün birikmesinin sonucunda oluştuğu ortaya konur. Artık değer birbirini izleyen dönemler boyunca birikmesi sonucunda sermayenin oluştuğu tanımlamasının yapılması, sermayenin aslında işçinin artık emeğinden başka bir şey olmadığı anlamına gelmektedir. Marx bu analiz temelinde, sermaye birikimini yeniden üretim olarak ele aldığı zaman, kapitalizmde sermaye ile oluşan mülkiyetin, başkalarının yani işçinin emeğinin ürünü olduğunu açıkça sergiler.

Marx, Kapital'de "Bu eserin nihai amacı, modern toplumun ekonomik hareket yasasını ortaya çıkarmaktır." demektedir. Kapital'in bütününe bakıldığında kapitalist toplumun ekonomik hareket yasaları ya da gelişme eğilimleri olarak belirlenebilecek temel yönelişler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları: üretilen ürün ve hizmetlerin tamamına yakınının metalaşması, toplumun büyük bir kısmının proleterleşmesi, sermayenin artan ölçüde yoğunlaşması ve merkezileşmesi, kâr oranının azalma eğilimi yasası, kapitalizmin krizlerinin devresel olarak ortaya çıkması gibi.

KAPİTALİZMİN KRİZİ

Günümüzde, sermayenin aşırı ölçüde yoğunlaşması ve merkezileşmesi sermayenin ve servetin çok küçük bir azınlığın elinde toplanmasına neden olmakta, yani Marksist öngörülere uygun olarak üretici güçler ile üretim ilişkileri arasındaki çelişki artmakta, sermaye üretici güçlerin daha fazla gelişmesinin önünde engel olmaktadır. Sermayenin yeniden üretilmesinde, bir başka deyişle sermaye birikim sürecinin önünde ciddi tıkanıklıklar bulunmaktadır. 1970'li yıllardan bu yana azalan kâr oranlarının varlığı koşullarında, 2008 dünya ekonomik krizinden kapitalizmin çıkış için kalıcı bir çözüm üretmemesinin temel nedenlerinden

Altüst oluşun maddi koşulları

Ekonomi Politîğin Eleştirisine Katkının Önsöz'ünde Marx üretim tarzlarının tarihsel hareketini şöyle ifade eder:

"Gelişmelerin belirli bir aşamasında, toplumun maddi üretici güçleri, o zamana kadar içinde hareket ettikleri mevcut üretim ilişkilerine ya da bunların hukuki ifadesinden başka bir şey olmayan mülkiyet ilişkilerine ters düşerler. Üretici güçlerin gelişmesinin biçimleri olan bu ilişkiler, onların engelleri haline gelirler. O zaman bir toplumsal devrim çağı başlar. İktisadi temeldeki değişme, devasa üstyapıyı, çok ya da az bir hızla altüst eder. Bu gibi altüst oluşların incelenmesinde, daima, iktisadi üretim ilişkilerinin maddi altüst oluşu ile -ki, bu, bilimsel bakımdan kesin olarak saptanabilir-, hukuksal, siyasal, dinsel, artistik ya da felsefi biçimleri, kısaca, insanların bu çatışmanın bilincine vardıkları ve onu sonuna kadar götürdükleri ideolojik biçimleri ayırt etmek gerekir. Nasıl ki, bir kimse hakkında, kendisi için taşıdığı fikre dayanılarak bir hüküm verilemezse, böyle bir altüst oluş dönemi hakkında da, bu dönemin kendi kendini değerlendirmesi göz önünde tutularak, bir hükme varılmaz; tam tersine, bu değerlendirmeleri maddi yaşamın gelişmeleriyle, toplumsal üretici

güçler ile üretim ilişkileri arasındaki çatışmayla açıklamak gerekir. İçerdiği bütün üretici güçler gelişmeden önce, bir toplumsal oluşum asla yok olmaz; yeni ve daha yüksek üretim ilişkileri, bu ilişkilerin maddi varlık koşulları, eski toplumun bağrında çiçek açmadan, asla gelip yerlerini almazlar. Onun içindir ki, insanlık kendi önüne, ancak çözüme bağlayabileceği sorunları koyar. Çünkü yakından bakıldığında, her zaman görülecektir ki, sorunun kendisi, ancak onu çözüme bağlayacak olan maddi koşulların mevcut olduğu ya da gelişmekte bulunduğu yerde ortaya çıkar. Geniş çizgileriyle, asya üretim tarzı, antikçağ, feodal ve modern burjuva üretim tarzları, toplumsal ekonomik biçimlenmenin ileriye doğru gelişen çağlar olarak nitelendirilebilirler. Burjuva üretim ilişkileri, toplumsal üretim sürecinin en son uzlaşmaz karşıtlıktaki biçimidir - bireysel bir karşıtlık anlamında değil, bireylerin toplumsal varlık koşullarından doğan bir karşıtlık anlamında; bununla birlikte, burjuva toplumun bağrında gelişen üretici güçler, aynı zamanda, bu karşıtlığı çözüme bağlayacak olan maddi koşulları yaratırlar. Demek ki, bu toplumsal oluşum ile, insan toplumunun tarihöncesi sona ermiş olur."

biri budur.

Bugünkü tekelci kapitalizm koşullarında kapitalist üretim ilişkileri dünyanın hemen her tarafına hızla yaygınlaşmakta, tüm toplumsal ilişki ve yapıları belirlemekte, hayatın hemen her alanını metalaştırmakta, bu durum aynı zamanda üretici güçlerin toplumsallaştırma düzeyini artırmakta ve sosyalizmin maddi koşullarını yaratmaktadır.

Kapital'in öngörülerine uygun olarak bugünkü emperyalist aşamada, kapitalist üretim tarzının üretim sürecini artıran oranda toplumsallaştırması, kapitalist üretim ilişkileri sonucu ortaya çıkan özel mülkiyetin varlığı ile gittikçe daha uzlaşmaz bir çelişki içine girmesine neden olmaktadır. Bu süreç, özel mülkiyet ve piyasaların yerine sosyalizmin maddi temellerinin olgunlaşmakta olduğunu, bir başka deyişle "mülksüzleştirilenlerin mülksüzleştirilecekleri" bir düzenin ortaya çıkacağını bize göstermektedir.

■ Fuat Sözen

Geçen sayıda "Gericiliğin kalesinde bir devrim provası" başlığı ve Oğuz Kavala imzasıyla yayınladığımız yazı Çağdaş Sümer tarafından hazırlanmıştır. Her iki arkadaşımızdan ve okurlarımızdan özür diliyoruz.

Okuma önerileri

Kapital'in I. cildi Marx'ın üzerinde uzun yıllar çalıştığı bir dizi taslağın kaleme alınmasının ürünüdür. Bu taslaklardan biri, Marx'ın 1857-1858 yıllarında kısa bir sürede kaleme aldığı, ölümünden çok sonra ilk kez 1939-41 yıllarında yayınlanmış olan "Grundrisse"dir. Diğer bir taslak ise "Ekonomi Politîğin Eleştirisine Katkı" başlığıyla 1859'da yayınlanmıştır.

Kapital'in birinci cildi kapitalist üretim tarzını, iktisadın diğer unsurlarıyla birlikte ele almaz sadeleştirerek, sadece üretim ekseninde değerlendirir. Ekonomik konuların analizinde daha önce hiç uygulanmayan diyalektik yöntem de ilk defa burada kullanılmıştır. Bu yöntem, birinci cildi çok sade, sistematik kılmakta aynı zamanda okunmasını kolaylaştırmaktadır.

Birinci ciltten farklı olarak, Kapital'in ikinci ve üçüncü ciltleri Marx'ın son halini vermemiş olduğu metinlerdir. Marx'ın taslaklarını inceleyip yeniden düzenleyen ve derleyen, ortaya çıkan sonuçları sırasıyla 1885 ve 1894'te yayınlayan Engels olmuştur.

Engels'in bu editörlüğü, Kapital'in dördüncü cildi sayılan "Artı Değer Teorileri" eseri içinde geçerlidir. Artı Değer Teorileri'ni Marx 1863 yılında tamamlamıştır, 1905-1910 yıllarında üç cilt olarak Engels'in ölümünden sonra Karl Kautsky tarafından yayınlanmıştır. Artı Değer Teorileri, burjuva ekonomi politîğinin eleştirisi üzerine, iktisat odaklı bir kitaptır ve Türkiye'de henüz iki cildi yayınlanmıştır.

- K. Marx, Grundrisse Ekonomi Politîğin Eleştirisi İçin Ön Çalışma, Birikim Yayınları.
- K. Marx, Ekonomi Politîğin Eleştirisine Katkı, Sol Yayınları.
- K. Marx, Kapital I., II., III. cilt, Yordam Kitap.
- K. Marx, Artı-Değer Teorileri, I., II., cilt, Sol Yayınları.
- B. Fine ve A. Saad-Filho, Marx'ın Kapital'i, Yordam Kitap.
- S. Savran, Kapital, Marksist Klasikleri Okuma Kılavuzu, Yordam Kitap.
- P. Sweezy, Kapitalist Gelişme Teorisi, Kalkedon Yayınları.

BOYUN
EĞME

BOYUN
EĞME

BOYUN
EĞME